

Гуцаленко Л.В.,

д.е.н., завідувач кафедри аудиту та державного контролю,
Вінницький національний аграрний університет

Сидорук Я.В.,

студентка ФОА, 6 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Вінницький національний аграрний університет

ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР В ПРОЦЕСІ АУДИТУ

В умовах нестабільності економічних процесів існує потреба у зниженні підприємницьких ризиків вітчизняними підприємствами. Дану умову можливо забезпечити шляхом якісного проведення аудиту, яке не можливе без використання аналітичних процедур як гаранта виявлення незвичайних або неправильно відображених у звітності господарських фактів, а також встановлення причин помилок і викривлень.

Окремі авторивизначають аналітичні процедури як аналіз та оцінку отриманої аудиторами інформації, дослідження важливих фінансово-економічних показників економічного суб'єкту, що перевіряється, з метою виявлення незвичайних і неправильно відображених в обліку фактів господарської діяльності, а також з'ясування причин таких помилок і викривлень [1, с. 249].

Аналітичні процедури слід розглядати на всіх етапах аудиту як деталізовану диверсифікацію загальних процедур аудиту, що включають аналіз співвідношень і тенденцій між різними даними суб'єкта господарювання та у виявленні зв'язків між показниками такого суб'єкту і визначення подальших напрямків його розвитку. Це дозволяє забезпечити вищий рівень доказовості професійного судження щодо достовірності фінансової звітності підприємства, його інвестиційної привабливості та безперервності діяльності, розширює сферу застосування аудиту та підвищує якість його результатів.

Основна мета аналітичних процедур полягає у дослідженні загальної діяльності суб'єкта перевірки, а також його середовища, оцінці ризиків суттєвих викривлень, а також оцінці фінансового стану суб'єкта господарювання.

Аналітичні процедури використовують на трьох етапах аудиту (при плануванні – визначення потенційних сфер наявності помилок; при проведенні тестування – отримання аудиторських доказів; на завершальному етапі – прогнозування діяльності підприємства) у трьох якостях: як попередній аналіз діяльності клієнта, як тести по суті і як аналіз фінансової звітності.

Серед вітчизняних науковців існує думка, що є розділи аудиту, які можуть бути досліджені тільки з використанням аналітичних процедур. З цією метою аналітичні процедури слід класифікувати за складністю: *некількісні процедури* – процедури дозволяють виявити тільки ті статті фінансової звітності чи рахунки бухгалтерського обліку, в яких сталися лише суттєві зміни. Застосовуються методи, що дозволяють зробити висновок про повноту, законність і точність

бухгалтерських рахунків і взаємозв'язків (вивчення інформації із зовнішніх джерел, економічних індексів, внутрішньої інформації у формі документації щодо зборів, засідань, кореспонденції); *прості кількісні процедури* – застосовуються для встановлення взаємозв'язків між даними на бухгалтерських рахунках (шляхом аналізу коефіцієнтів, виявлення трендів, варіаційного аналізу). До них належать методи порівняння, відносних показників та інші традиційні прийоми економічного аналізу; *складні кількісні процедури* – зазвичай застосовуються або до загального сальдо по бухгалтерських рахунках, або до чинників, які є причиною зміни у рахунках. Застосовуються методи з використанням економічних і статистичних моделей.

Серед названих типів аналітичних процедур за мірою достовірності даних, отриманих у результаті їх застосування, на першому місці перебувають складні аналітичні процедури.

Обов'язковим в аудиті є застосування таких видів аналітичних процедур: порівняння фінансових показників діяльності економічного суб'єкту з середніми показниками відповідної галузі економіки або з показниками інших суб'єктів господарювання приблизно такої самої величини у тій самій галузі; порівняння показників бухгалтерської звітності із плановими показниками; аналіз зв'язку між фінансовою інформацією і відповідною нефінансовою інформацією; дослідження несподіваних відхилень у динаміці показників фінансової звітності та оцінка результатів аналізу в світлі інформації, отриманої від адміністрації підприємства і третіх осіб.

Використання аналітичних процедур у процесі аудиту дозволяє аудитору зробити оцінку фінансових показників шляхом вивчення ймовірних залежностей між ними. Співвідношення, що використовуються в аналітичних процедурах, повинні бути правдоподібними та передбачуваними. Правдоподібність припускає існування явного причинно-наслідкового зв'язку. Це, у свою чергу, дає можливість оцінити ефективність методів планування, які використовує підприємство, виявити тенденції господарської діяльності, області потенційного ризику, імовірність банкрутства тощо [2, с. 965].

Узагальнюючи викладене, можна дійти висновку, що аналітичні процедури в аудиті фінансової звітності є досить важливим методичним прийомом, який дозволяє виявити потенційні сфери наявності помилок у фінансовій звітності господарюючого суб'єкту, отримати аудиторські докази, здійснити їх оцінку та оцінити здатність підприємства продовжувати свою діяльність. Аналітичні процедури гарантують якість аудиту фінансової звітності та допомагають мінімізувати підприємницькі ризики.

Список використаних джерел

1. Білецька Н. В. Роль аналітичних процедур в аудиті результатів основної діяльності підприємства / Н. В. Білецька // Бізнес Інформ. – 2016. – № 1. – С. 248–252.
2. Гусленкова М. Аналітичні процедури в аудиті / М. Гусленкова, Т. Мултанівська // Розвиток Європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти. – 2017. – С. 965–970.